

зв'язками, транзитною зоною з перспективним проходженням міжнародних європейських транспортних коридорів [1].

На місцевому рівні генеральні плани мають такі міста як Київ, Харків, Донецьк, Дніпропетровськ, Запоріжжя, Одеса, Севастополь, Сімферополь, район Великої Ялти, Алушта та інші. Основним елементом генерального плану стає пошук територій для приватного будівництва в існуючих межах населених пунктів. Головними економічними важелями, що визначатимуть планувальні рішення у перспективі, мають стати вартість землі, інвестиційна привабливість території, раціональність функціонального використання земельних ділянок.

Система державних, регіональних і місцевих містобудівних програм передбачає можливість запровадження програм розвитку регіонів та населених пунктів, програм господарського, соціального та культурного розвитку, інвестиційних програм розвитку населених пунктів і територій. У контексті містобудівної діяльності, усі ці програми повинні узгоджуватися з містобудівною документацією відповідного рівня. Отже, якщо схеми та плани містобудівної документації є застарілими, то саме вони мають бути розроблені та затверджені паралельно з розробкою програм та стратегій розвитку АТО. На жаль, це не відбувається сьогодні.

Висновки та напрямки подальших досліджень. Отже, земельне законодавство не створює стимулів для об'єднання земель територіальних громад для реалізації спільних проєктів. Тобто, землі комунальної власності територіальної громади не співпадають з межами населених пунктів. Відповідно, проблемою у сфері землекористування залишається питання фактичного розмежування державних та комунальних земель. Переважна кількість населених пунктів (у більшості випадків середні та малі міста) мають генеральні плани, що були розроблені та затверджені у 1975-1980 роках і сьогодні вже втратили свою актуальність. На них практично не може орієнтуватись стратегія та інші інструменти МЕР.

Список літератури

1. Збірник «Регіональний розвиток та просторове планування територій: досвід України та інших держав-членів Ради Європи» / Кол. авт.: В.С. Куйбіда, В.А. Негода, В.В. Толкованов. – К.: Вид-во «Крамар», 2009. – 170 с.

Рукопис подано до редакції 22.03.13

УДК 336.7+338.4

О.А. ЗІНЧЕНКО, д-р економ. наук, проф., ДВНЗ «Криворізький національний університет»

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ САНАЦІЄЮ ПІДПРИЄМСТВА

Удосконалено підходи до проведення фінансової санації підприємства шляхом виокремлення інституційних, функціональних та фінансово-економічних складових організаційно-економічного механізму управління санацією. Наведено характеристику таких складових, охарактеризовано їх вплив на результати санації.

Проблема та її зв'язок з науковими та практичними завданнями. У сучасних умовах господарювання, коли значна кількість підприємств знаходиться в стані фінансової кризи, питання антикризового управління та управління фінансовою санацією підприємств є вельми актуальними.

Для вирішення таких питань фінансовим менеджерам підприємств необхідно мати ефективний інструментарій щодо функціонування механізму управління фінансовою санацією, який сприятиме виведенню підприємства з фінансової кризи, досягненню стабільної конкурентоспроможності. Саме від цього залежать перспективи розвитку як підприємств зокрема, так і економіки країни в цілому.

Аналіз досліджень і публікацій. Проблеми управління фінансовою санацією підприємства, особливо в останні декілька років, після загострення світової фінансової кризи, покладені в основу досліджень великої кількості закордонних та вітчизняних науковців та практиків. Більшість з них вивчає сутність санації та методи формування механізму її здійснення.

Так, І.А. Бланк із санацією ототожнює заходи щодо фінансового оздоровлення підприємства, які реалізуються з допомогою сторонніх юридичних, а також фізичних осіб і спрямованих на попередження оголошення підприємства-боржника банкрутом і його ліквідації [1].

М.І. Титов у монографії, присвяченій матеріально-правовим та процесуальним аспектам банкрутства, пропонує дати таке визначення санації: санація – це оздоровлення неспроможного боржника, надання йому фінансової допомоги з боку власника майна, кредиторів та інших юридичних і фізичних осіб (у тому числі зарубіжних), спрямованих на підтримку діяльності боржника і запобігання його банкрутству [2].

Економічний словник тлумачить поняття «санація» як систему заходів, здійснюваних для запобігання банкрутств промислових, торговельних, банківських монополій, визначаючи, що санація може відбуватися злиттям підприємства, яке перебуває на межі банкрутства, з потужнішою компанією; випуском нових акцій або облігацій для мобілізації грошового капіталу; збільшенням банківських кредитів і наданням урядових субсидій; перетворенням короткострокової заборгованості в довгострокову; повною або частковою купівлею державою акцій підприємства, що перебуває на межі банкрутства [3].

Редакція Закону „Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом”, прийнята у 1999 р., трактує санацію як систему заходів, передбачених процедурою провадження справи про банкрутство з метою запобігання ліквідації боржника і спрямованих на оздоровлення його фінансового стану, а також на задоволення в повному обсязі або частково вимог кредиторів шляхом кредитування, реструктуризації боргів та капіталу і (або) зміною організаційної та виробничої структури боржника. [4].

Своє тлумачення поняття «санація» має і Національний банк України: «Санація (режим фінансової санації) представляє собою - це система не примусових і примусових заходів, спрямованих на збільшення обсягів капіталу до необхідного рівня протягом визначеного періоду з метою відновлення ліквідності та платоспроможності й усунення порушень, які призвели комерційний банк до збиткової діяльності або скрутного фінансового стану, а також наслідків цих порушень [5].

Найбільш поширеним серед економістів є визначення санації як сукупності усіх можливих заходів, які здатні привести підприємство до фінансового оздоровлення. Подане визначення втілює комплексний підхід до даного поняття, є універсальним і всебічно висвітлює економічну сутність санації підприємств.

Однак у більшості наукових розвідок мало уваги приділено питанню оптимізації використання організаційних та економічних важелів функціонування механізму управління фінансовою санацією підприємства. Це свідчить про актуальність теми, а відтак зумовило вибір напрямку дослідження в науковому і практичному аспектах.

Мета наукової статті. Метою дослідження є розробка теоретичних, методологічних положень і практичних рекомендацій щодо формування організаційних та економічних елементів механізму управління фінансовою санацією в сучасних економічних умовах.

Результати дослідження. Організаційно-економічний механізм управління фінансовою санацією підприємства базується на використанні системи принципів, методів, управлінських і організаційно-економічних заходів, та іншого інструментарію, спрямованого на ефективне управління санацією та включає в себе призначення, мету, задачі, принципи створення, часовий інтервал дії, структуру, задачі й результат діяльності кожного блоку механізму.

І саме від формування дієвого фінансового механізму здійснення санації залежить ефективність виконання комплексу відповідних функціональних завдань, спрямованих на виведення підприємства із кризового стану.

Формування організаційно-економічного механізму формування фінансової стратегії на підприємстві повинне базуватись на комплексному та системному підході, який обґрунтовує наявність його елементів, конкретне встановлення функцій цих елементів та порядку їх реалізації, розробці відповідної системи принципів, методів та організаційних заходів. Оптимальною є розробка організаційно-економічного механізму, що включає в себе конкретні методи та інструкції щодо його впровадження, а також забезпечення чіткої реалізації сенаторами і фінансовим менеджментом підприємств їх функцій.

Організаційно-економічний механізм управління фінансовою санацією підприємства має безліч модифікацій. Він повинен змінюватися відповідно до тих вимог, які виникають в

результаті санування підприємства. Такий організаційно-економічний механізм постійно повинен удосконалюватись у всіх його елементах і деталях.

У теперішній час подальше удосконалення організаційно-економічного механізму управління фінансовою санацією підприємства дозволить вирішити наступні завдання: забезпечити відновлення ліквідності, платоспроможності та прибутковості підприємства;

досягти його стабільної та перспективної конкурентоспроможності;

забезпечити максимальну віддачу від санаційних заходів;

відновити оптимальний соціальний і екологічний рівень виробництва тощо.

Функціонування організаційно-економічного механізму управління фінансовою санацією підприємства повинне здійснюватись у рамках стратегії і тактики управління фінансами підприємства з дотриманням вимог нормативно-правової бази, що регламентує процедуру санації.

Організаційні та економічні методи такого управління тісно взаємопов'язані зі стратегією і тактикою управління фінансами, і здійснюються вони через орган управління санацією.

На рис. 1 представлено організаційну складову такого механізму.

Як видно з рис.1., доцільно в ході управління фінансовою санацією акцентувати увагу на таких базових організаційних етапах її проведення, а саме:

на розробці санаційної концепції та плану санації;

на організації проведення санаційного аудиту;

на впровадженні організаційних, фінансових, виробничо-технічних, соціальних, екологічних та інших управлінських заходів проведення санації підприємства.

Вирішальне значення для успішного проведення фінансового оздоровлення підприємства є організація ефективного управління санацією.

Управління санацією доцільно досліджувати у двох аспектах: інституційному та функціональному.

Інституційно управління санацією здійснюється фізичними та(або) юридичними особами, які уповноважені власниками суб'єкта господарювання чи силою закону провести фінансову санацію підприємства, тобто здійснювати фактичне управління підприємством на період його оздоровлення.

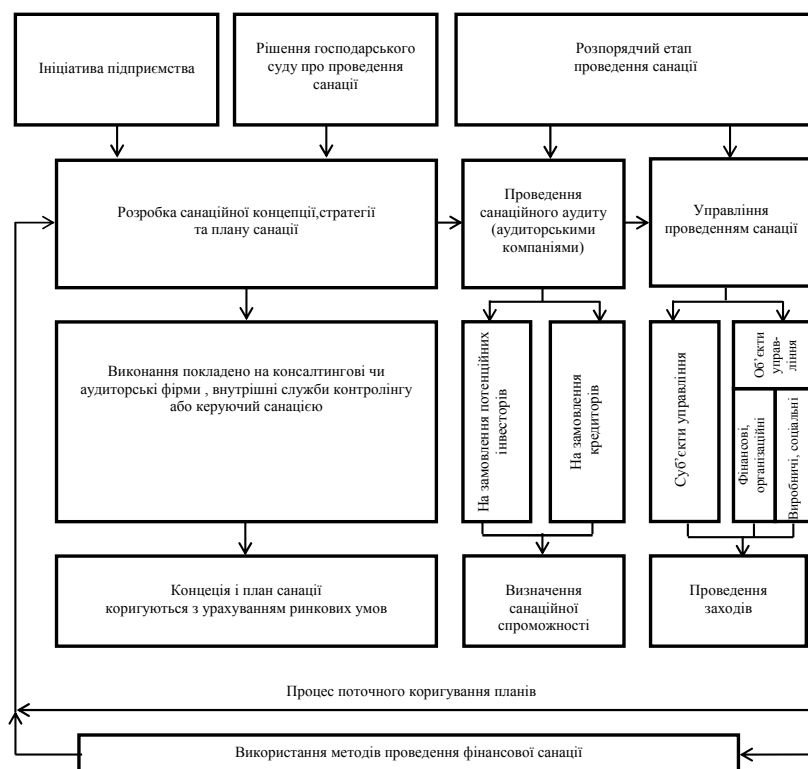

Рис. 1. Організаційні складові проведення фінансової санації

До таких осіб можна віднести контролюючі органи, консультантів, аудиторів, керуючих санацією, представників кредиторів-менеджерів, а також колишнє керівництво підприємства.

Функціональний елемент фінансового механізму управління санацією представляє собою системне ефективне здійснення заходів з метою запобігання банкрутству та фінансового оздоровлення підприємства (рис. 2).

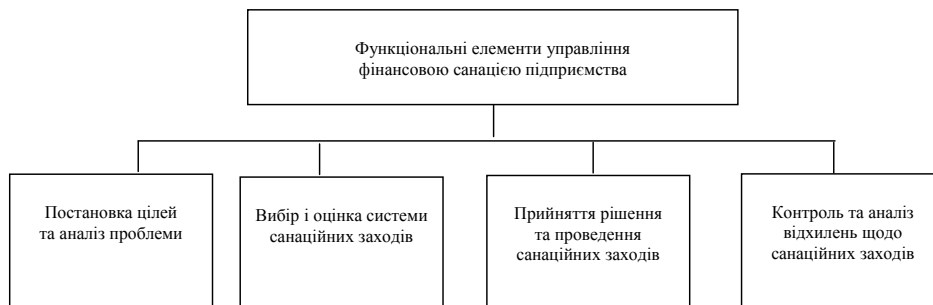

Рис. 2. Функціональні елементи управління фінансовою санацією підприємства

Такі функціональні елементи управління санацією є важливими етапами управлінського циклу, які у процесі санації підприємства циклічно повторюються.

Важливо також в процесі дослідження виокремити фінансово-економічні елементи управління фінансовою санацією підприємства (рис. 3).

Ефективність будь-якого організаційно-економічного механізму в значній мірі залежить від діючого на підприємстві рівня нормативно-правового, інформаційно-організаційного, соціально-економічного та екологічного забезпечення відповідної системи. При цьому важливо, щоб такі види забезпечення на підприємстві постійно удосконалювались.

Рис. 3. Фінансово-економічні елементи управління фінансовою санацією підприємства

Моніторинг всієї сукупності чинників, які пов'язані з фінансовим станом підприємства, і постійний комплексний аналіз їх дії, роблять організаційно-економічний механізм гнучким та адаптивним до зовнішніх і внутрішніх умов розвитку і дозволяють корегувати процес санації підприємства відповідно до поставлених перед ним завдань.

Спираючись на мету і завдання санації, всі заходи формуються на засадах оцінки фінансового, техніко-економічного рівня підприємства, структури і специфіки його виробництва.

Важливим аспектом управлінських рішень в галузі забезпечення впровадження фінансової санації підприємства виступає також їх методичний і регламентаційний супровід у вигляді

певної сукупності матеріалів і документів. Ефективність результатів проведення санації визначається відповідними організаційно-економічними критеріями.

У процесі досягнення цілей фінансової санації суб'єкти управління повинні виконувати функціональні управлінські заходи, спрямовані на вирішення таких фінансових питань:

забезпечення формування достатнього обсягу фінансових ресурсів для безперервного функціонування підприємства;

забезпечення ліквідності та стійкої платоспроможності, а також ефективного використання сформованого обсягу фінансових ресурсів у розрізі основних напрямів, діяльності підприємства;

досягнення оптимальності управління грошовими потоками;

досягнення максимальної величини та якості прибутку при зниженні венчурності інвестування виробничо- економічної діяльності;

оптимізація співвідношення активи-прибуток-ефективність-ризик;

дотримання золотого правила фінансово-економічного розвитку підприємства, а також золотого правила системного розвитку підприємства, які забезпечують врахування у єдності основних економічних і фінансових критеріїв розвитку підприємства, в основу яких покладено зростання власного капіталу та ринкової вартості підприємства, а також формування оптимальних пропорцій в системі балансу підприємства і забезпечення конгруентності строків, на які мобілізуються фінансові ресурси;

забезпечення стійкої конкурентоспроможності діяльності підприємства в майбутніх періодах.

Висновки та напрямок подальших досліджень. Отже, запропоновані в роботі теоретико-методичні підходи щодо удосконалення управління фінансовою санацією підприємства шляхом виокремлення інституціональних, функціональних та фінансово-економічних складових організаційно-економічного механізму такого управління сприятимуть більш ефективному здійсненню процесу виведення підприємств із кризового стану. Запропонований механізм дозволить отримати найбільш чітку картину кризового фінансового стану підприємств, спрогнозувати розвиток окремих факторів, що представляють загрозу банкрутства, та їх негативні наслідки, а також конкретизувати форми і методи майбутнього фінансового оздоровлення підприємств.

Список літератури

1. **Бланк И. А.** Финансовый менеджмент: учебный курс / И. А. Бланк. – [2-е изд., перераб. и доп.]. – К.: Эльга, Ника-Центр, 2004. – 656 с.
2. **Титов М. І.** Банкрутство: Матеріально-правові та процесуальні аспекти / За наук. ред. В. М. Гайворонського. — Х.: Консум, 1997.-326 с.
3. **Енциклопедичний словник бізнесмена: Менеджмент, маркетинг, інформатика/За заг. ред. М.І. Молдованова.** - К.: Техніка, 1993.-543 с.
4. Закон України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом” N 2343-III від 14 травня 1992 року, зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua
5. Постанова правління НБУ „Про затвердження положення про застосування Національним банком України заходів впливу до комерційних банків за порушення банківського законодавства” від 04.02.98 №38.- зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.rada.gov.ua

Рукопис подано до редакції 01.04.2013

УДК 622.012:330.142.211.4

В.А. КАЛИНИЧЕНКО, д-р техн. наук, проф., Е.В. КАЛИНИЧЕНКО, канд. економ. наук, доц., Л.В. СПИВАК, преподаватель, ГВУЗ «Криворожский национальный университет»

КОНЦЕПЦИЯ АМОРТИЗАЦИОННОЙ ПОЛИТИКИ ГОРНЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ

Предложены новые направления инвестиционной деятельности горных предприятий. Показаны условия формирования амортизации на предприятиях горнодобывающего комплекса, проведен анализ используемых методов амортизации.

Проблема и ее связь с научными и практическими задачами. Воспроизводство основных фондов горнорудного предприятия один из важнейших факторов активизации инвестици-